

Täysistunto

Keskiviikko 18.4.2018 klo 13.59—21.59

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 46/2018 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

21.07 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Laajakaistat ovat haja-asutusalueitten hengissä pysymisen ja kehittymisen edellytys. On todella hyvä asia, että tämä säädetty määräaika nyt poistetaan tästä laista ja annetaan hyvin liikkeelle lähteneen kehityksen jatkua eteenpäin.

Laajakaistat ovat nykyajan päällystettyjä teitä. Kyllähän sitä eteenpäin pääsee traktorilakin, mönkijällä ja talvella moottorikelkalla, silloin kun fyysisesti liikkumisesta puhutaan. Tätä voi verrata siihen, että jos ei laajakaista ole kunnossa ja jos ei sitä ole rakennettu oikealla tavalla, niin liikkuminen on todella hidasta, ja sen mukaan ei pääse eteenpäin, jos meillä ei ole kunnan yhteyksiä.

Tämä kyseinen laki, mikä on voimassa, on tuonut hyviä tuloksia, mutta ongelmana on koko ajan ollut se, että laajakaistan liikkeelle saaminen haja-asutusalueille on vaatinut sen, että on perustettu osuuskuntia tai muita systeemejä, joilla on saatu rahoitukset järjestettyä. Kun talkootöillä yhteisöissä on alettu näitä toimintoja rakentamaan ja miettimään, kuka tekee ja miten tekee nämä asiat, niin siinä on mennyt monestikin aikaa. Todella hienoja saavutuksia on kyläkunnissa saatu aikaiseksi, mutta aika ei ole riittänyt.

Vielä tästä laajakaistan merkityksestä maaseudulle: Suomen tulevaisuus on kuitenkin hyvin paljon kiinni luonnonvaroista. Koko Suomen tulee pysyä käytettävissä monimuotoisesti hyväksi niin, että me näillä hyvillä yhteyksillä voimme kehittää myöskin matkailua ja monimuotoista tuotannollistakin elinkeinotoimintaa, mutta ilman kunnan yhteyksiä ei mikään lähde kunnolla toimimaan. Kannatan tätä esitystä aivan ehdottomasti.

21.09 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tässä esityksessä ehdotetaan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annettua lakia muutettavaksi siten, että maksuhakemuksen tekemiselle säädetty määräaika poistettaisiin laista. Tämä mahdollistaisi, että tuettuja yhteyksiä voitaisiin rakentaa ja niille myönnettyjä tukia maksaa vuoden 2019 jälkeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2018 vp

Kyseessä on siis laajakaistatuen hakemisen helpottaminen tuen maksamista koskevan hakemuksen määräpäivän poistamisella, jolloin ei synny kiirettä rakentamisen suhteen. Itse tukihakemus olisi edelleen jätettävä kuitenkin kuluvan vuoden loppuun mennessä. Viime vuonna helpotettiin tuen saamisen ja tukikelpoisen verkon ehtoja, ja nyt on sitten vuorossa tämä maksatus.

Liikenne- ja viestintävaliokunta, jonka jäsenenä saan toimia, kannatti muutosta mietinnössään mutta kritisoi, että ei pidä hankkeiden suunnittelun, toteutuksen ja tukien tasapuolisuuden kannalta hyvänä, että tukea koskevaan lainsäädäntöön tehdään kesken hankkeen toistuvasti olennaisia muutoksia. Valiokunnan näkemyksen mukaan laajakaistatukilaki on näiden useassa vaiheessa tehtyjen muutosten myötä myös muodostunut tarpeettoman vaikeaselkoiseksi.

Valiokunta piti myös tuossa käsittelyssä erittäin tärkeänä, että hakemusten käsittely ja tukien maksaminen toteutetaan joustavasti ja hankkeiden toteuttamisaikataulut huomioiden siten, että käynnissä olevat hankkeet pystytään saattamaan loppuun asianmukaisesti ja tasapuolisesti. Koen, että tähän valiokunnan yksimieliseen toiveeseen on nyt vastattu.

Viimeksi huhtikuun alussa parlamentaarinen harvaan asutun maaseudun työryhmä tiedotteessaan katsoi, että julkinen valta luo pitkäjänteiset edellytykset julkisen tuen turvin tapahtuvalle laajakaistarakentamiselle vielä vuoden 2020 jälkeenkin, jolloin Nopea laajakaista -hanke päättyy. Asia on tärkeä. Valtion tukia tarvitaan varsinkin alueille, joille ei ole markkinaehtoisesti kannattavaa investoida kiinteän verkon rakentamiseen alhaisen tilaajamäärän ja pitkien etäisyyksien vuoksi.

Miten minusta tuntuu, että me saamme valiokuntaan toisenkin suht simppelin ja yksituumaisen asian ratkaistavaksi?

21.12 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Maijala tässä edellä totesi, kyllähän laajakaista on tämän päivän perusinfraa, ja entistä enemmän meillä siirtyvät erilaiset palvelut sähköisiksi, ja on aivan selvää, että silloin yhteyksien pitää olla koko maassa sellaiset, että niitä palveluja voidaan käyttää. On aivan erinomaista, että tässä nyt tämä maksatushakemusten määräaika poistetaan, jotta nämä hankkeet, jotka ovat suunnittelussa, saadaan vietyä loppuun, ja toisaalta, koska rahatkin on jo varattu, nämä rahat tulevat sitten käytettyä tähän tarkoitukseen, koska ne menevät kyllä aivan oleelliseen tarkoitukseen. On hyvä, että rahaa on varattu, ja on hyvä, jos tällä saadaan kaikki käytettyä.

21.12 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Meneillään on siis Nopea laajakaista -ohjelma, joka on vuonna 2010 lähtenyt voimaan. Sen tarkoituksena on rakennuttaa tai rakentaa tai antaa varoja rakentaa julkisella tuella laajakaistaverkostoja alueille, joille yhteyksiä ei muuten eli markkinaehtoisesti rakentuisi. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen strategisena ohjenuorana on ehdottomasti Suomen digitalisaation parantaminen ja palveluiden digitalisaatio sen myötä. Siksi on erityisen tärkeää, että laajakaistaverkosto ulottuu maan eri kolkkiin. Edustaja Maijala todensi erittäin hyvin, minkä takia Suomi tarvitsee laajan ja kattavan laajakaistaverkoston meidän julkisten palveluiden mutta myös erilaisten elinkeinojen harjoittamisen turvaamiseksi eri puolilla Suomea.

Laajakaistahankkeiden julkisiin tukiin on varattu noin 135 miljoonaa euroa, joista 69,5 miljoonaa tulee valtiolta, noin 25 miljoonaa Euroopan unionin Manner-Suomen maaseutuohjelmasta ja noin 40 miljoonaa euroa kunnilta. Tukea on jäljellä uusille hankkeille 24,7

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2018 vp

miljoonaa euroa. Siitä syystä on tärkeää nyt tarkastella, mitä reunaehtoja liikuttamalla me saisimme tuon varatun rahan käyttöön.

Tukien ehtojahan laajakaistahankkeiden osalta on vuosien varrella muutettu hyvinkin paljon tässä salissa aina tarpeittenkin mukaisesti. Hankkeiden omavastuuosuutta on pienennetty, etukäteismaksu osittain näiden hankkeiden kustannusten kattamiseen on mahdollistettu ja tuen suuruuttakin on muutettu matkan varrella. Nyt hallituksen esityksessä maksuhakemuksien eräpäivää on esitetty kumottavaksi, ja se tulee nyt tarpeeseen. Tukihakemusten tekemisen määräpäivä siis ei siitä muutu miksiäkään, mutta nämä maksatukset olisivat mahdollisia vielä sitten sen määräajan sulkeutumisenkin, kesäkuun 2019, jälkeen, jotta toteutuneet hankkeet saavat tarvitsemansa rahoituksen.

Pidän myös tärkeänä tämän sääntelyn sujuvoittamisen osalta sitä, että myöskin sähköisten asiakirjojen lähettäminen Viestintävirastoon mahdollistuu, joten tämä sähköisten palveluitten toteutuminen näiden laajakaistahankkeidenkin osalta on tulevaisuudessa mahdollista.

21.16 Ari Jalonen sin: Arvoisa puhemies! Valiokunta on ymmärtänyt ehdottomasti näiden laajakaista-asioiden merkityksen. Haluan tällä puheenvuorolla korostaa ja muistutan, että kun vertaillaan langattoman ja kuituyhteyden eroja, niin molemmilla on oma paikkansa ja omat merkityksensä. Jos mennään esimerkiksi tuleviin robottiautoihin, niin ne tarvitsevat 5G-verkon, joka taasen ei synny ilman tiheää tukiasemaverkostoa, joka taasen ei synny ilman kuituverkkoa. Eli nämä eivät ole toisiaan poissulkevia, ja näillä eri toteutuksen muodoilla on aina oma tehtävänsä ja tarkoituksensa.

Hyvä, että nyt helpotetaan ja mahdollistetaan edelleen kuituverkon rakentamista. Se on syytä pitää mielessä, että tulevaisuus ei ole pelkästään langatonta laajakaistaa, vaan aina tullaan tarvitsemaan kuitua.

21.17 Jukka Kopra kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys laajakaistarakentamisen tukikriteeristön muuttamisesta on hyvä ja tervetullut. Tämän tukihankkeen piirissä on laajakaistaa rakennettu Suomeen jo vuosikautia, ja ongelmana on nimenomaan ollut se, ettei näitä hyviä hankkeita olla saatu etenemään. Nyt niitä on alkanut Suomessa nousta, mutta määräajat alkavat paukkua. Hyvä, että määräaikoja näin jatketaan.

Kuten edustaja Jalonen tuossa totesi, on erittäin tärkeää, että nimenomaan näitä kuituverkkoja rakennetaan ympäri Suomea, myös haja-asutusalueille, sillä mobiiliyhteys ei riitä, sen tiedonsiirtokapasiteetti ja luotettavuus ei ole sitä luokkaa, mitä modernissa etätyössä ja modernien laitteiden hallinnassa haja-asutusalueilla tarvitaan. Näin ollen kuituverkko tuo sitä luotettavuutta ja tiedonsiirtokapasiteettia, jota mobiiliyhteydellä ei siis voida toimittaa vastoin joidenkin erittäin innokkaiden myyjien väitteitä.

Pitää muistaa myös se, että nämä mobiiliyhteydet tarvitsevat tukiasemille sen kuituyhteyden, ja tässä on tietenkin synergian mahdollisuus, siis sille, että operaattorit ja laajakaistaoosuuskunnat eri puolilla Suomea tekisivät asiassa yhteistyötä. Näin ei kuitenkaan erityisesti näytä käyneen, enkä ennusta sellaista laajamittaista yhteistyötä tulevankaan näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa, mutta mahdollisuus siihen kyllä olisi.

Yhtä kaikki tämä on tarpeellinen uudistus, ja on hyvä, että näitä laajakaistaoosuuskuntien ja muiden paikallisten toimijoiden vetämiä verkkoja eri puolille Suomea haja-asutusalueille rakennetaan mahdollisimman paljon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2018 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.